

רבד הזהב

מתורת רבינו ראש הישיבה הגאון רבי ברוך דב דיסקין שליט"א
מתוך שיעורו השבועי בישיבת ארחות תורה • פרשת מצורע - הגדול תשפ"ב

מצורע

ושלח את הצפר החיה על פני השדה (י"ד. יז)

בתרגום יונתן הוסיף "את ציפורא נכיסא הוה מקבר כהנא", והיינו שאחר שמשלח את הציפור בעינין שיקברוה, וכ"כ הרמב"ם (פ"א מטומאת צרעת ה"א) ונראה מדבריו דהוא מן התורה, שכתב דדבר זה הוא קבלה מפי השמועה, אמנם הקשה הגרי"ז דאם הוא מן התורה אי"כ למה לי קרא לאוסרו בהנאה, תיפו"ל דבעינין לקוברו, וכמו בעגלה ערופה, וכתב דיש לחלק בין עגלה ערופה שהמצוה שיהיה קבור ואם נתגלה צריך שוב לקוברו, ולכך פשיטא דאסורה בהנאה, משא"כ הכא הוא רק מצוה במעשה הקבורה, ולכן אין מזה ראייה שאסורה בהנאה.

הכהן המטהר (י"ד. י"א)

צ"ב מ"ט הדגישה התורה הכהן "המטהר", ולא כתבה הכהן בלבד, ובחידושי הגרי"ז (ע"ה"ת) כתב דמלבד העבודה שנעשית בקרבן יש כאן מתן בהונות שהוא מעשה המטהר, ונפק"מ לענין כהן שנמצא חלל דאף שעבודתו כשרה מ"מ לא יועיל לטהר את המצורע.

וכלי חרס אשר יגע בו הזב ישבר (ט"ו. י"ב)

בהך דינא דכלי חרס מטמא באוירו דנו האחרונים האם כלי חרס נטמא בתוכו גם בנגיעה או רק באוירו. ובחידושי הגרי"ח (פ"ח ממטמאי משכב ומושב ה"ד) נקט שנחלקו בזה הרמב"ם והראב"ד, [ועיי' בקה"י (טהרות סי' ג)], אמנם החזו"א (נדפס בליקוטים עמ"ס שבת דף טז.) כתב דהאומר שאין טומאת מגע חוששני בזה משום גילוי פנים בתורה חלילה.

ושלח את הצפר החיה אל מחוץ לעיר אל פני השדה

(י"ד. כ"ג)

בקידושין (דף נ:.) דרשינן "שדה" שלא יעמוד ביפו ויזרקנה לים עיי"ש, ועיין במש"מ (טומאת צרעת פ"א ה"א) דהדין שילוח דצפרים דומה לדין שילוח דמצורע, דכמו דבמצורע הדין שילוח הוא מעיר המוקפת חומה הי"נ בשילוח צפרים הדין כן. וכן משמע במשך חכמה, ונראה דלפי זה יש להביא ראייה דיפו היא עיר מוקפת חומה מימות יהושע, דהא מבואר בגמ' דמשלחין מיפו, ושוי"ר שבהערות להגרי"א הביא ראייה זו.

שבת הגדול

א. כ' בשו"ע (סי' ת"ל) שבת שלפני פסח קורין אותו שבת הגדול מפני הנס שנעשה בו. ובאחרונים האריכו עוד בטעם שנקרא שבת הגדול, ומובא (הליכות שלמה פסח סי' סק"ז) בשם כמה אחרונים דכיון דהיו הצדוקים אומרים דממחרת השבת האמור במנחת העומר היינו מחרת שבת בראשית, וכפרו בקבלת חז"ל (מנחות ס"ה ע"א) דהיינו ממחרת יו"ט ראשון של פסח דיו"ט נמי איקרי שבת, ועל כן כדי להוציא מליבן של צדוקים קבעו דשבת שלפני פסח קורין שבת הגדול לפרסם דשבת בראשית הוא הנקרא "שבת הגדול" אולם ישנם עוד ימים הנקראים שבת כגון יו"ט של פסח.

[א.ה. ובשבלי הלקט (ר"ה) הביא בשם רש"י שכי' בס' הפרדס דלפי שמאריכין בו באותו היום בדרשות שבהלכות הפסח וכו' והעם אין הולכין לבתיהן עד שישמעו שיגמור הכל וכו' ונראה בעיני העם היום גדול וארוך יותר מיום אחר ע"כ נקרא שבת הגדול].

ואפש"ל עוד טעם ע"ד הדרוש, דהנה מצינו דחמץ איקרי "גדול" דאיתא בשבועות (ט"ו ע"א) דשתי תודות גדולות דכתיב בקרא היינו חלות חמץ, וי"ל דהיינו טעמא דשבת הסמוכה לפסח קורין שבת הגדול לומר דהיא השבת האחרונה שאוכלים חמץ.

טעם נוסף מפני שאומרים בהפטרה יום ד' הגדול [מהרש"ל].

ב. מה שהביא השו"ע (הנ"ל ח) ששבת זו היא שבת הגדול, כי מרן שר התורה הגר"ח זצוק"ל דהוא נפק"מ במי שנדר שלא יאכל עד שבת הגדול, דעד שבת זו אסור לו לאכול.

ג. בענין אמירת ההגדה בשבת הגדול, ברמ"א (תל א) כי דנוהגים לומר ההגדה בשבת הגדול, אמנם בביאוה"ל (שם) הביא בשם הגרי"א דאין לאומרו, והטעם מפני דרשא המו' בהגש"פ יכול מבעו"י היינו שיעשו הסדר ויקראו ההגדה מבעו"י ת"ל בעבור זה בשעה שמצה ומרור מונחים לפניך, ומבו' דאין להקדים קריאתה, וכן נהגו היעב"ץ והחזו"א זצ"ל וכן נוהגים הרבה, אמנם הקה"י זצ"ל נהג לאמרו ובי' דאף להגרי"א אין איסור להקדים קריאת ההגדה והרוצה רשאי לאמרו.

ברכת מזל טוב נשגר לידינו

הגאון רבי משה מרדכי כהן שליט"א

מרבני הישיבה"ק ותלמיד רבינו ראש הישיבה שליט"א

לרגל שמחת הבר מצוה

לבנו בכורו יצחק ראובן ני"ו

יה"ר שיזכו לרוות רוב נחת דקדושה, זרע קודש ברוך ה'.

כעתירת מערכת "רבד הזהב"